Analyse af økonomien i installationsbranchen

September 2008

TEKNIQ

INSTALLATØRERNES ORGANISATION

Indledning

Dette er den første udgave af økonomianalysen over installationsbranchen. Undersøgelsen er baseret på regnskabstal fra TEKNIQs medlemmer offentliggjort via Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Det betyder, at der er en del forskelle mellem denne undersøgelse og så normtalsundersøgelsen.

Da denne analyse kun omfatter offentliggjorte regnskabsdata, er der kun data fra virksomheder i selskabsform. Dermed er omkring en tredjedel af medlemmerne i TEKNIQ ikke med i datagrundlaget. Til gengæld benytter vi så data fra alle de virksomheder, der har afleveret regnskab til myndighederne. Det betyder, at der er ca. 1800 virksomheder med i analysens datagrundlag.

Det er meget almindeligt, at installationsvirksomhederne af konkurrencehensyn undlader at offentliggøre deres omsætning samt en række andre regnskabsposter. Dermed er vi afskåret fra at foretage analyser på omsætningen. Vi har i stedet valgt at måle virksomhederne på deres økonomiske resultater pr. ansat.

Denne analyse vil ikke træde i stedet for den traditionelle normtalsundersøgelse, som på et mere detaljeret niveau belyser økonomien i branchen. Men da vi benytter i forvejen offentliggjorte data, kan vi tidligere præsentere hovedtendenserne i branchens økonomi, som vi så senere på året uddyber i normtalsundersøgelsen, hvor vi er i stand til at beregne omsætningsafhængige nøgletal.

Vi har i undersøgelsen set nærmere på virksomhederne opdelt i 4 grupper efter deres størrelse, hvor det er antallet af ansatte, der bestemmer, hvilket segment virksomheden er placeret i. Virksomhederne er opdelt således:

- 1-10 ansatte
- 11-20 ansatte
- 21-40 ansatte
- Mere end 40 ansatte

Vi har i denne undersøgelse set bort fra regnskaberne i en række medlemsvirksomheder, hvor kun en meget lille del af aktiviteterne er placeret indenfor installationsbranchen.

Resumé

Undersøgelsen påpeger følgende hovedkonklusioner:

- 2007 var et godt år, hvor virksomhederne gennemsnitligt havde et overskud på 62.385 kr. pr. ansat, hvilket er en forbedring på 20 % i forhold til 2006.
- De små virksomheder med indtil 10 ansatte har de bedste resultater pr. ansat med 68.364 kr.
- De store virksomheder (+ 40 ansatte) har siden 2004 oplevet den største fremgang i resultater. De havde i 2007 50.589 kr. i overskud pr. ansat, hvilket er en stigning på 44,9 % over 4 år.
- 18 % af virksomhederne har underskud.
- 27 % af virksomhederne har overskud på mere end 100.000 kr. pr. ansat.
- Gennemsnitligt følger virksomhedernes pengebindinger prisudviklingen, men der sker en forskydning i, hvor pengene er bundet. Der er faldende anlægsaktiver, men debitorerne stiger kraftigt.
- Virksomhederne har gennemsnitligt 153.753 kr. i udestående hos debitorerne pr. ansat. Dette er kritisk, når konjunkturerne vender. De store virksomheder har flere udeståender end de mindre virksomheder.
- Installationsvirksomhederne har gennemsnitligt en soliditetsgrad på 28,5 %, men 16,4 % af virksomhederne har en soliditetsgrad på mindre end 10 %. Disse virksomheder vil være sårbare overfor langsomme betalinger – og vil samtidig have svært ved at opnå kreditter i banker.

Indtjening

2007 var for langt de fleste installationsvirksomheder et godt år – bedre end de foregående 3 år. Virksomhederne fik gennemsnitligt et overskud på 62.385 kr. pr. ansat, hvilket er en forbedring på 20 % i forhold til 2006. Dette resultat dækker over store forskelle, hvor de 10 % af virksomhederne, der klarer sig bedst, har mere end 160.000 kr. i overskud pr. ansat, mens de 10 % med de ringeste regnskaber, har et underskud på mere end 20.000 kr. pr. ansat.

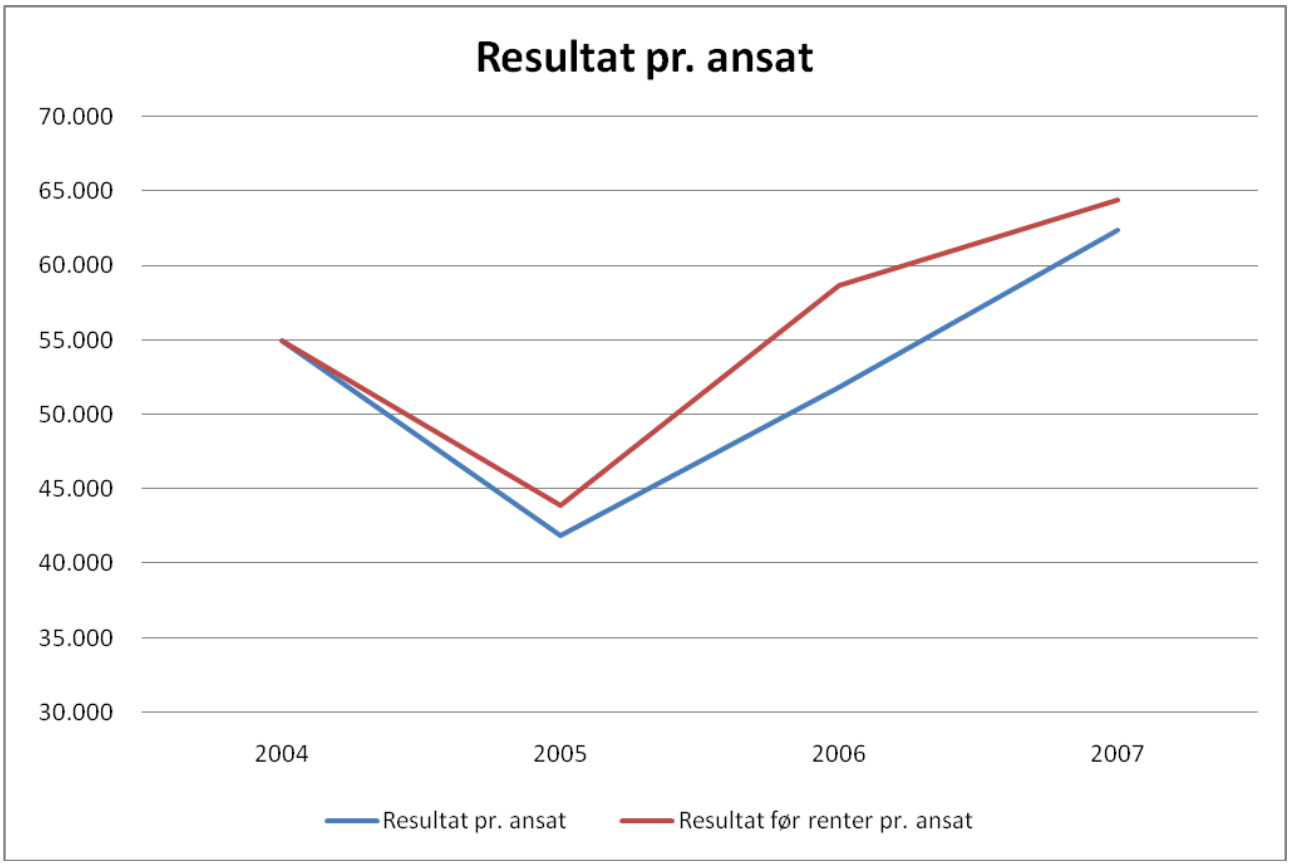

Figur 1 Resultat pr. ansat i installationsvirksomhederne 2004-2007

Det er meget almindeligt, at de mindre virksomheder opnår de forholdsvis bedste regnskabsresultater. Baggrunden for dette forhold skal primært findes i to forhold. For det første er de mindre virksomheder primært beskæftiget med serviceopgaver, hvor der faktureres efter forbrugt tid og materialeforbrug, mens de store virksomheder i større omfang udfører entreprise opgaver, der udføres til en fast aftalt pris. Dette giver de store virksomheder en større risiko for at tabe penge på enkelte opgaver – med deraf følgende påvirkning af det samlede regnskab. For det andet kommer der typisk flere faste udgifter i takt med, at virksomhederne bliver større.

Disse to forhold betyder blandt andet, at der som gennemsnit opnås bedre resultater pr. ansat i de mindre virksomheder, men som det kan ses i figur 2, er det blandt de store virksomheder, at de største forbedringer er sket. Fra 2004 til 2007 har virksomhederne med mere end 40 ansatte forbedret deres resultat pr. ansat med 44,9 %, mens virksomhederne med op til 10 ansatte har haft forholdsvis store udsving de senere år, og målt på den 4-årige periode har de oplevet en samlet forbedring på 3,5 %.

Baggrunden for de store virksomheders markante forbedring af resultaterne kan – udover de gode konjunkturer – være, at de har ressourcerne til at sætte fokus på ledelse og økonomistyring i virksomheden. Ydermere var der for nogle år siden en del virksomheder, der satsede på markedsandele. Det virker, som om de store virksomheder i de senere år har haft større fokus på lønsom drift.

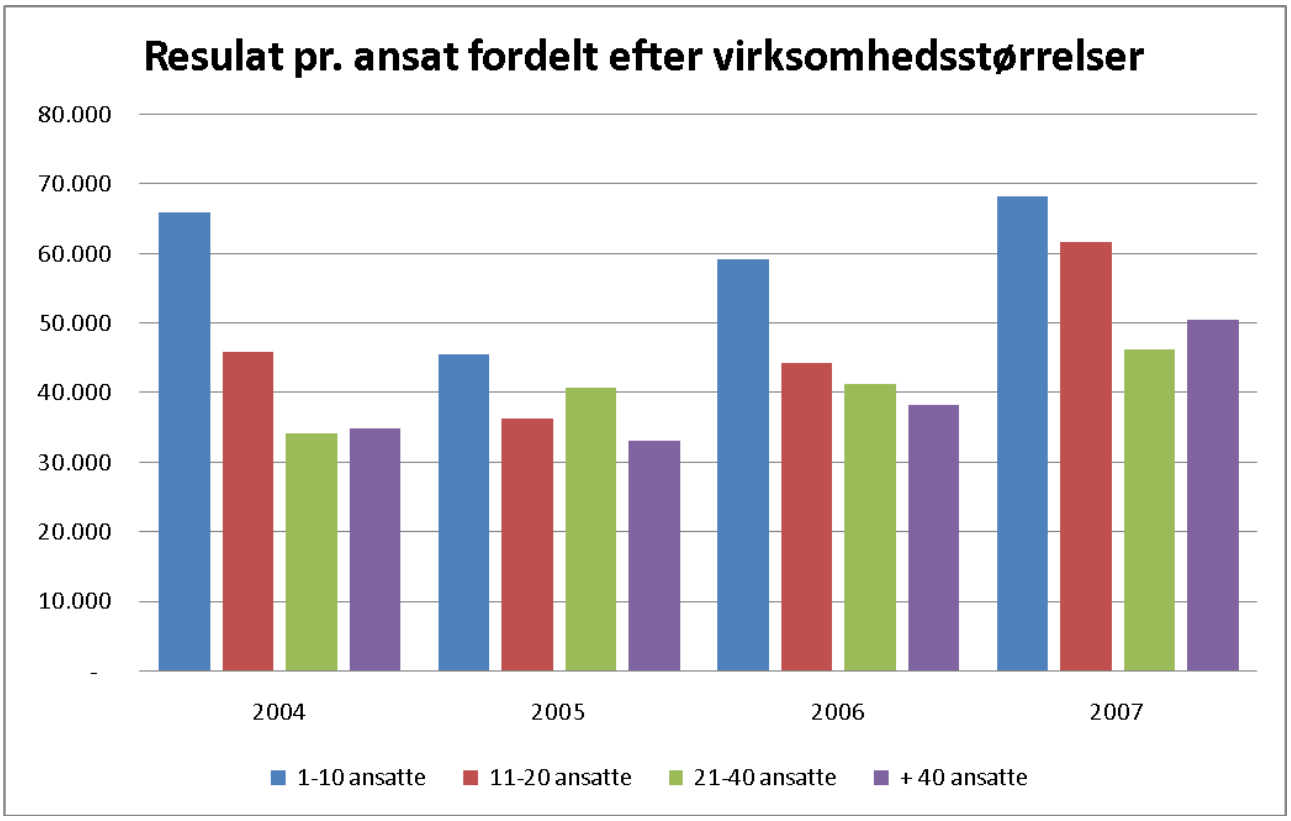

Figur 2 Resultat pr. ansat fordelt efter virksomhedens størrelse

Som et andet billede på den fremgang, der de seneste år har været i installationsvirksomhederne, er antallet af virksomheder, der klarer sig rigtig godt eller rigtig skidt. Som det kan ses i figur 3, er det i 2007 mere end hver 4. Virksomhed, der har over 100.000 kr. i overskud pr. ansat, mens det er 18 % af virksomhederne der har haft underskud. Andelen af virksomheder med underskud har ligget ganske stabilt mellem 15 og 20 % de senere år. Som det fremgår af figuren er spredningen mellem installationsvirksomhedernes resultater vokset fra 2006.

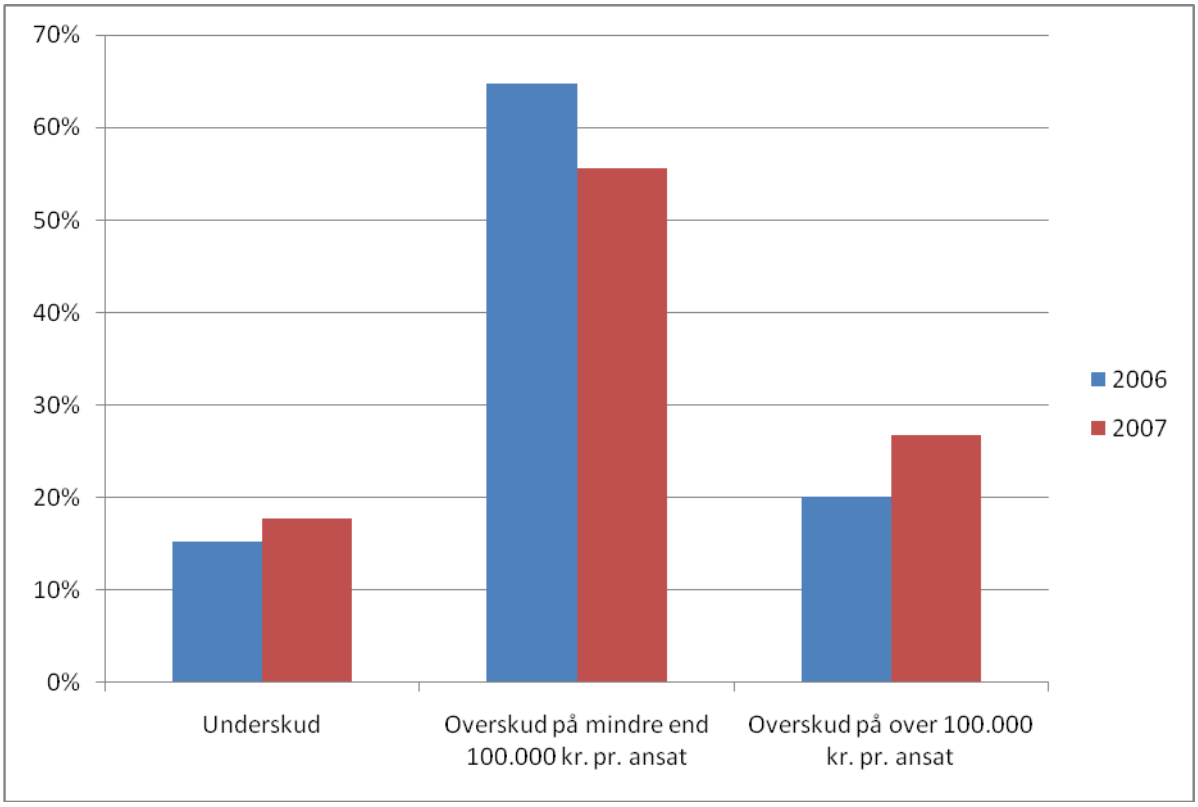

Figur 3 Andel af virksomheder med underskud, moderat eller højt overskud pr. ansat

Det er de små virksomheder, der er økonomisk mest uensartede. Det er både her vi finder den største andel af virksomheder, der har haft røde tal på bundlinien, og samtidig også der, hvor der er flest virksomheder med mere end 100.000 kr. i overskud pr. ansat. Blandt virksomhederne med 1-10 ansatte har 21,2 % underskud, mens 33,4 % har mere end 100.000 kr. i overskud pr. ansat. De større virksomheder er tættere på gennemsnittet i begge forhold.

Pengebindinger

En væsentlig faktor ved at drive installationsvirksomhed er, hvor store midler der bindes i virksomheden for at kunne generere indtjeningen. Virksomhedernes aktiver har gennem de seneste år udviklet sig i takt med prisudviklingen (byggeomkostningsindekset). Der er væsentlig forskel på, hvor stor en balance virksomhederne har pr. ansat, og her er det de mindste virksomheder, der har bundet flest midler pr. ansat. Det skyldes naturligvis, at nogle investeringer er nødvendige i et vist omfang, uanset om man har 5 eller 25 ansatte, det kan være investering i administration, telefonanlæg og basislager. På samme måde er omkostningerne til lokaler heller ikke direkte afhængige af antal ansatte – uanset om virksomheden ejer lokalerne (hvorved de bliver en del af aktiverne), eller om man bor i lejede lokaler.

Til gengæld er pengebindingerne i servicebil og værktøj direkte afhængige af antallet af ansatte i virksomheden.

Som det fremgår af Figur 4, er det ikke overraskende de mindste virksomheder, der har de største pengebindinger pr. ansat med gennemsnitlig lidt mere end 600.000 kr. pr. ansat, mens virksomheder med 11-40 ansatte har omkring 370.000 kr. bundet i virksomheden pr. ansat.

Til gengæld er det lidt overraskende, at de største virksomheder har den næsthøjeste pengebinding med 460.000 pr. ansat. Forklaringen kan være, at en del virksomheder har opnået en størrelse, hvor man opbygger afdelinger enten geografisk eller fagligt. Derved bindes flere midler til lokaler og/eller specialværktøj.

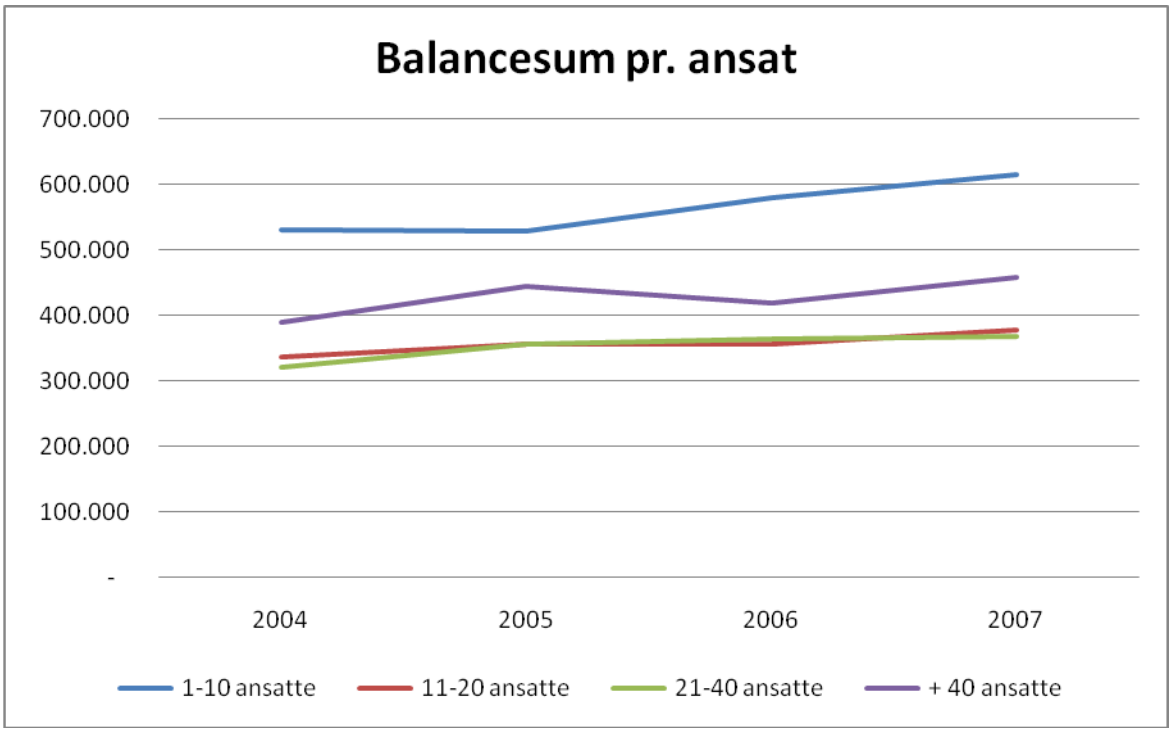

Figur 4 Virksomhedernes balancesum pr. ansat

Det er positivt, at balancesummen er stabil i forhold til prisudviklingen. Det er til gengæld værd at påpege, at sammensætningen har ændret sig siden 2004. Som det fremgår af Figur 5, har virksomhederne

forholdsvis færre anlægsaktiver og flere tilgodehavender. At anlægsaktiverne er faldet de senere år kan i et vist omfang forklares med, at virksomhederne i stigende omfang vælger at bo til leje (evt. hos et koncernforbundet ejendomsselskab), og ejendomme dermed ikke optræder i regnskabets opgørelse over aktiver.

I regnskabsåret 2007 havde installationsvirksomhederne gennemsnitligt 153.000 kr. pr. ansat til gode hos kunderne. Dette tal er vokset med 8-10 % om året de seneste 3 år. Årsagen til denne vækst må formodes at være manglende fokus på at inddrive tilgodehavenderne i virksomhederne. Den lave rente har samtidig gjort omkostningerne ved at "låne" kunderne penge beskedne.

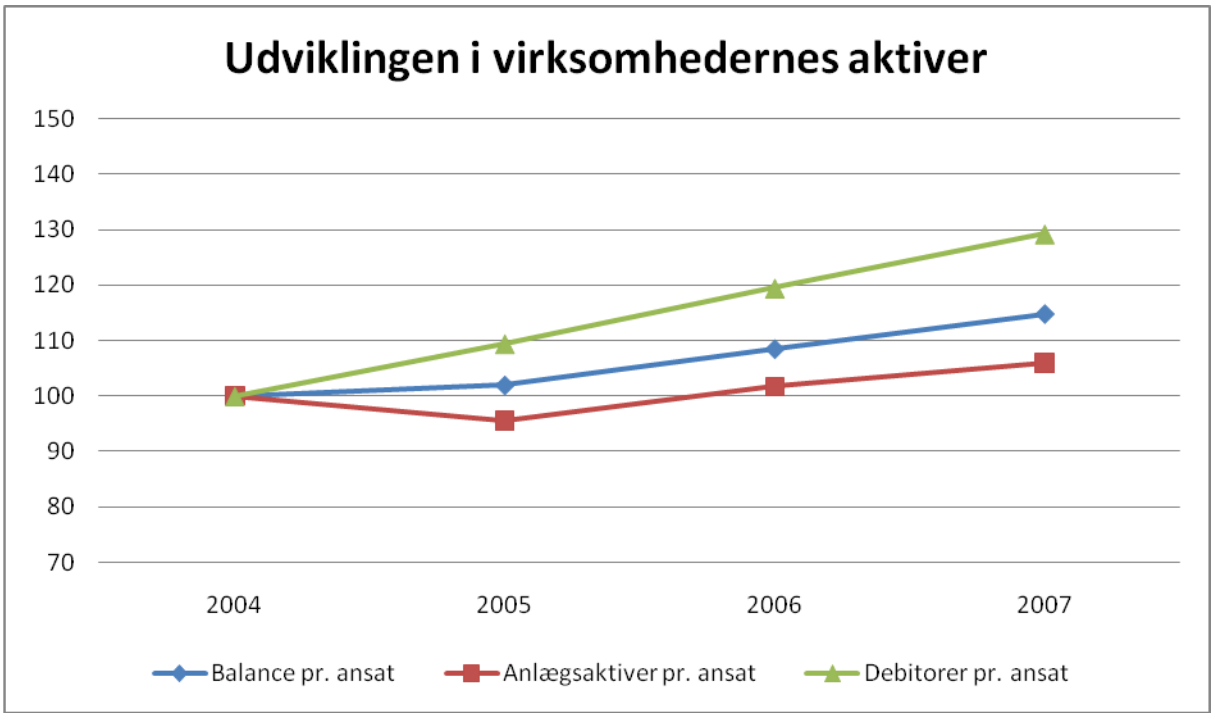

Figur 5 Udviklingen i virksomhedernes aktiver

Det er et faresignal, at virksomhederne er længere tid om at få pengene hjem fra kunderne. Specielt i perioder, hvor økonomien strammer til, kan det få alvorlige konsekvenser, at kunderne ikke betaler deres tilgodehavender til tiden. En del af de betalingsstandsninger, der har været omtalt i medierne i år, skyldes netop, at virksomhederne ikke har kunnet få pengene hjem fra debitorerne tidsnok til, at de selv har kunnet betale deres kreditorer.

Selv om debitorerne betaler deres udestående, så vil den stigende rente[1] betyde, at en virksomhed med 10 ansatte gennemsnitligt vil have øgede renteudgifter på 7.000 kr. om året.

Det er de store virksomheder, der har størst tilgodehavender ude pr. ansat. Dette kan i en vis udstrækning skyldes deres opgavemix, hvor entrepriser ofte udføres med længere betalingsfrister end serviceopgaver.

[1] Her har vi regnet med en rentesats, der er steget med 2 procentpoint

Soliditet og likviditet

Virksomhedens soliditet giver et billede af, hvor robuste virksomhederne er, idet nøgletallet viser, hvor stor en del af aktiverne der er egenfinansieret, og hvor stor en del der er fremmedfinansieret. Der har gennem de seneste år været en faldende tendens i virksomhedernes soliditetsgrad. Dette kan delvist forklares ved det samme forhold som ovenfor – at virksomhederne i mindre udstrækning ejer deres lokaler. Når virksomhederne ikke længere ejer en bygning – som er helt eller delvist betalt, så bliver det lettere at placere overskudskapital andre steder. Endvidere har den øgede udbredelse af holdingselskaber betydet, at virksomhederne i højere grad placerer overskudskapital i disse.

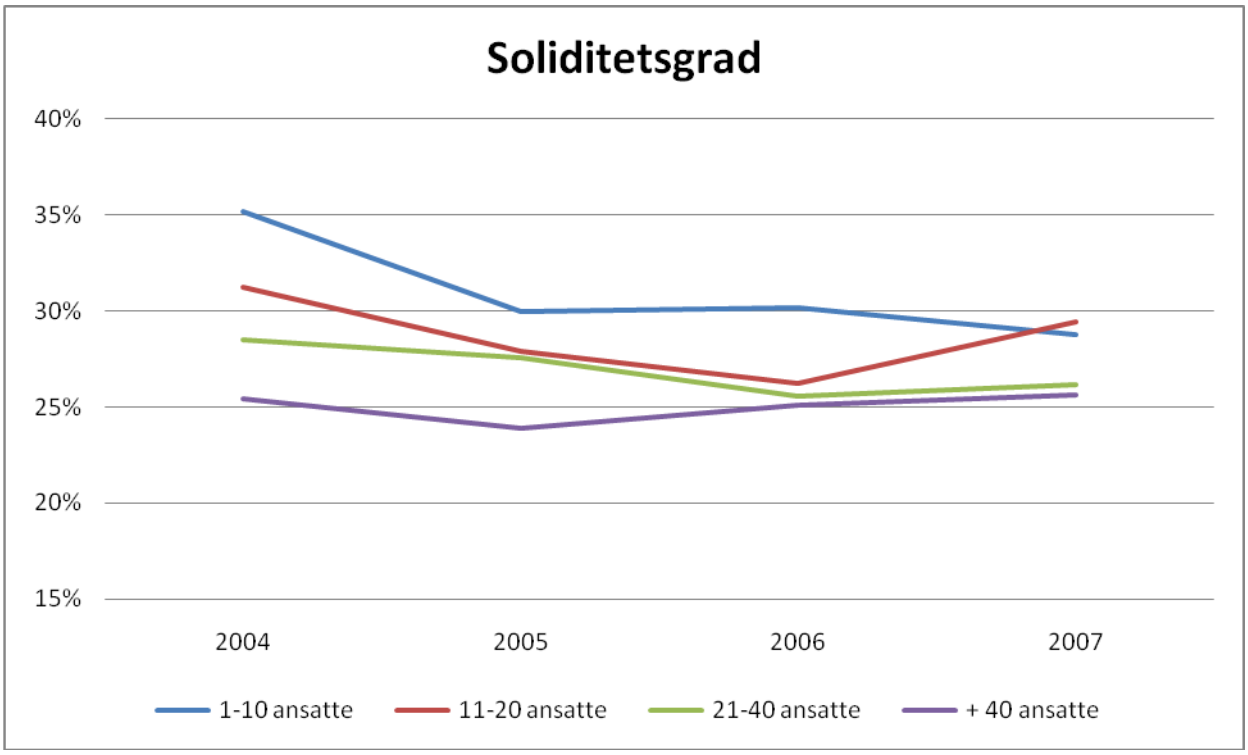

Figur 6 Virksomhedernes soliditetsgrad fordelt efter virksomhedsstørrelse

Pengeinstitutter har ofte meget fokus på virksomhedernes soliditet i forbindelse med finansiering. Erfaringen viser, at banker ofte forventer en soliditetsgrad på 20-25 %, før de vil involvere sig. Det er dog tænkeligt, at den aktuelle finanskrise vil øge dette krav. Det er derfor kritisk, at 16,4 % af virksomhederne har en soliditetsgrad på mindre end 10 %. De vil ganske givet opleve vanskeligheder, hvis de får brug for kreditter i deres bank. På samme måde er det disse virksomheder, der er mest sårbare overfor konjunkturudsving og manglende betaling fra deres debitorer.

Til gengæld har langt de fleste virksomheder et rimeligt beredskab for at kunne betale de aktuelle regninger. Det bliver illustreret af nøgletallet likviditetsgrad, der sammenligner virksomhedens omsætningsaktiver og dens kortfristede gæld. Gennemsnitligt har virksomhederne omkring en halv gang større omsætningsaktiver end kortfristet gæld. Det giver en vis sikkerhed for at kunne betale sine forpligtelser. Som det fremgår af Figur 7, er det de små virksomheder, der har den største likviditetsgrad.

Det er ofte også nødvendigt, da man ikke kan betale regningerne med procenter – det kræver et vist beredskab i kroner, og derfor vil behovet målt i procenter være højere i en lille virksomhed.

Men som virksomhedsleder skal man dog være bevidst om, at når debitorerne ikke betaler til tiden – så skrider muligheden for at skaffe likviditet til at betale kreditorerne.

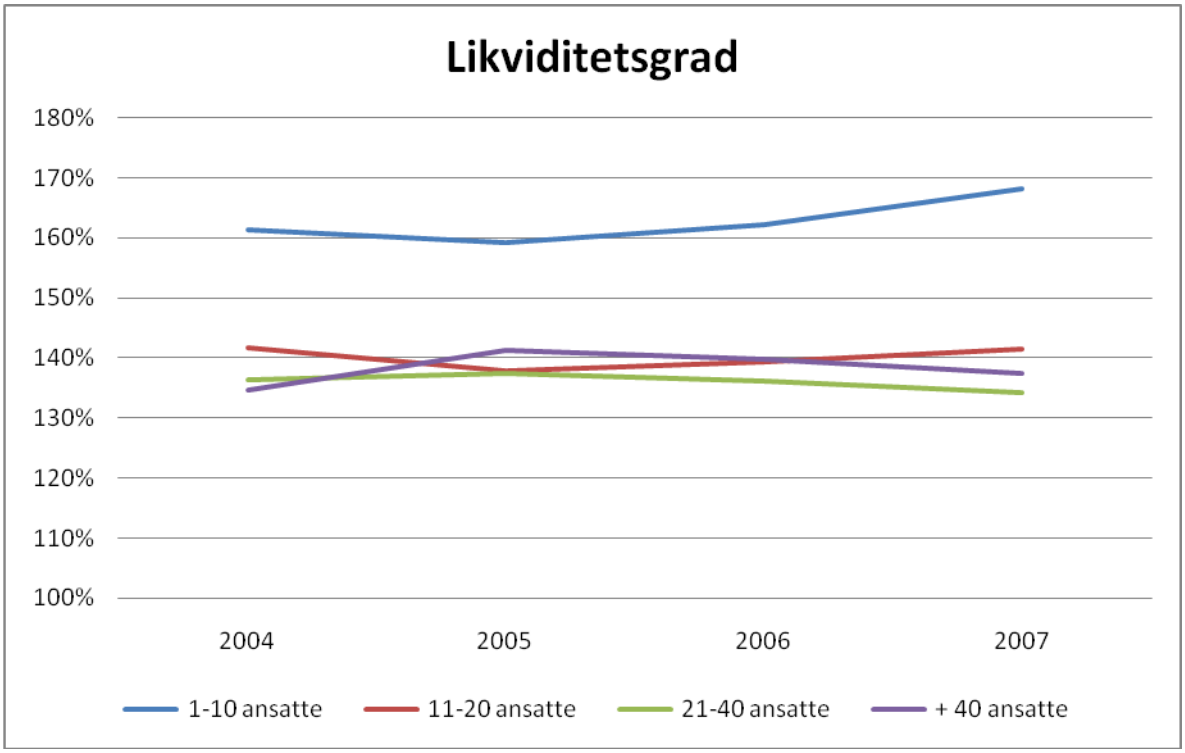

Figur 7 Virksomhedernes likviditetsgrad fordelt efter virksomhedsstørrelse

Bilag:

Nøgletalsforklaring:

Resultat pr. ansat	Virksomhedens regnskabsresultat før skat / antal ansatte
Soliditetsgrad	Egenkapital / balancesum x 100
Likviditetsgrad	Omsætningsaktiver / kortfristet gæld x 100
Anlægsaktiver	Immaterielle, materielle og finansielle anlægaktiver

---

Denne analyse er udarbejdet i september 2008.

Yderligere informationer kan fås hos :

TEKNIQ Installatørernes Organisation

Paul Bergsøes Vej 6

2600 Glostrup

Tlf.: 43 43 60 00

tekniq@tekniq.dk

www.tekniq.dk